

OPPTAKSRAPPORT NOM-OPPTAKET 2007

HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

1. INNLEDNING.....	4
2. OPPTAKSKONTORET	4
2.1 ORGANISERING.....	4
2.2 ARBEIDSOPPGAVER	5
3. HØGSKOLENS OPPTAKSKOMITÉ	5
3.1 SAMMENSETNING OG ARBEIDSOPPGAVER	5
3.2 OPPTAKSKOMITEENS ARBEID I 2007	5
4. SØKERTALL	6
4.1 SØKNINGEN TIL H1ST	8
5. TILBUDSTALL OG OPPTAK.....	9
5.1 FASTSETTING AV TILBUDSTALL FOR HOVEDOPPTAKET	9
5.2 HOVEDOPPTAKET	10
5.3 FASTSETTING AV TILBUDSTALL FOR NASJONALT SUPPLERINGSOPPTAK.....	10
5.4 POENGGRENSER	11
5.6 OPPMØTE.....	14
6. BEGRUNNELSER OG KLAGER	15
7. REALKOMPETANSE	15
8. VEIEN FREMOVER.....	19

1. Innledning

Nasjonal opptaksmodell (NOM), og omfatter opptaket til studier i det samordna opptaket. I årets opptak var 30 grunnstudier ved HiST annonsert i Samordna opptak. Denne rapporten gir en beskrivelse av hvordan NOM-opptaket er organisert, både gjennom et opptakskontor og en opptakskomiteé. Det blir en også kort redegjørelse for ressursbruken i forbindelse med årets NOM-opptak. Videre trekkes det fram sentrale tall og utviklingstrekk i søkertall, opptakstall, poenggrenser og møtt-tall, og det foretas sammenligninger både i forhold i tidligere år og til andre institusjoner der det er relevant.

2. Opptakskontoret

HiST har et sentralt opptakskontor som hører inn under Seksjon for studier, FoU og samfunnskontakt. I perioden september til mai er det i praksis ikke noe aktivt opptakskontor, men henvendelser vedrørende opptak blir hovedsakelig ivaretatt av opptaksleder. I perioden mai til september etablerer HiST opptakskontor med HiST-studenter som tilsettes opptaksmedarbeidere/sommerhjelper.

2.1 Organisering

Til årets opptak ble det tilsatt sju opptaksmedarbeidere, og det var i en viss grad flere nye medarbeidere enn tidligere år. I tillegg hadde vi én kontorlærling disponibel i opptaksperioden. Opptakskontoret hadde da, inkludert opptaksleder og seksjonsleder, ca 10 personer totalt til disposisjon under opptaket.

Opptakskontoret hadde også i år ønske om å fortsette effektiviseringstiltakene, men det var i 2007 langt større behov for overtid enn de to tidligere år. Dette medførte et merforbruk på overtid som gikk ut over det som var forventet. Årsakene til merforbruket kan være mange, men andre oppgaver som støttefunksjon for opptaket til desentral vernepleie og saksbehandling og oppfølging av alle søkere til sosionomstudiet uansett prioritet på grunn av intervju til internasjonal kvote, flere uerfarne opptaksmedarbeidere enn normalt, nytt diagnosesystem i SO som genererte noe støy, merarbeid og uforutsette opprettingsoppgaver kan være noe av årsaken. Opptaksmedarbeiderne arbeider fortsatt under høgskolens fleksitidsordning, og kunne ta ut avspasering etter avtale med opptaksleder. Likevel var det ikke rom for å ta ut mer fleksitid enn det som ble gjort, noe som også medførte økt overtid.

Minst to personer ved opptakskontoret har også i år vært i stand til å utføre alle arbeidsoppgavene under årets opptak. Opplæring er gitt, og tilganger og rettigheter i forhold til data er ordnet, med tanke på å redusere sårbarhet ved ev. fravær. Dette har fungert etter intensjonen, og har gitt god kvalitet i alle deler av opptaksarbeidet. Samtidig fører en slik ordning til større variasjon i arbeidsoppgaver, og en sterkere følelse av delaktighet i det endelige resultatet.

Opptakskontoret hadde fra ca. 1. februar ansvaret for å sysselsette én av høgskolens kontorlæringer. Selv om denne lærlingen ikke hadde erfaring med opptak fra før, ga dette bedre service overfor søkere og potensielle søkere.

2.2 Arbeidsoppgaver

Høgskolens opptakskontor behandlet i år 5132 søknader i løpet av halvannen måned (4696 i 2006). De fleste befinner seg i kategorien ordinære søkere, som er bare én av mange søkerkategorier. De viktigste kategoriene er disse:

- ordinære søkere
- søkere fra andre nordiske land
- realkompetansesøkere
- søkere som skal ha spesiell vurdering
- søkere fra land utenfor Norden
- søkere med steinerskole
- søkere med International Baccalaureate

Kvalitetsarbeidet som ble startet opp i 2005 gjennom å utarbeide detaljerte rutinebeskrivelser, fikk vi full utnyttelse av i år. Dette er rutinebeskrivelser som benyttes i opptaksarbeidet, og som gir et godt grunnlag for ytterligere kvalitetsheving, og man får kartlagt på hvilke områder det er mulig å utføre arbeidsoppgaver på mer hensiktsmessige måter. Samtidig vil beskrivelsene heve kvaliteten ved at saksbehandlere får bedre kunnskap om de ulike arbeidsoppgavene på en systematisk måte.

Etter hovedopptaket er de viktigste arbeidsoppgavene veiledning på telefon, og utarbeidelse av begrunnelser og saksframlegg i klagesaker. Sommerhjelpene brukte også mye tid til å utarbeide grundige veiledningsbrev til søkere som tok kontakt etter hovedopptaket. Disse brevene inneholder konkrete råd og tips om hvordan søkerne kan forbedre sine muligheter til neste år, og søkerne opplever dette som veldig nyttig. Hvert år ser vi at søkere som har fulgt rådene fra opptakskontoret, greier å konkurrere seg til en studieplass.

3. Høgskolens opptakskomite

Høgskolestyret vedtok i sak 021/07 å videreføre ordningen med sentral opptakskomite for Nasjonal opptaksmodell. Funksjonsperioden er fire år.

3.1 Sammensetning og arbeidsoppgaver

Opptakskomiteen ledes av prorektor, og består i tillegg av én dekan, én programansvarlig, én studiekoordinator og to studenter. Opptaksleder er sekretær for komiteen.

Opptakskomiteen behandler og avgjør saker knyttet til spesiell vurdering i henhold til opptaksforskriften (SV-søkere), søknader om dispensasjon fra kravet til generell studiekompetanse samt fastsetter antall tilbud om studieplass i hovedopptak og nasjonalt suppleringsopptak. I tillegg tar opptakskomiteen beslutninger i saker av en art som bør løftes til et høyere nivå. Spesielt gjelder dette saker hvor det er ønskelig fra opptaksleder at valgte organer tar stilling til prinsipielle avgjørelser.

3.2 Opptakskomiteens arbeid i 2007

Opptakskomiteen gjennomførte tre møter i perioden 19.06.07 til 27.07.07. Komiteen behandlet 55 søknader som krevde spesiell vurdering, inklusive dispensasjonssøknader (66 saker i 2006), og to saker om fastsetting av tilbudstall.

Opptaksleder utarbeidet saksframlegg til hver enkelt sak, og komiteen førte konstruktive drøftinger på bakgrunn av saksframleggene. Avdelingenes forslag til tilbudstall ble inngående vurdert og drøftet, før komiteen fattet vedtak i stor grad i samsvar med avdelingenes ønsker.

4. Søkertall

I 2007 opplevde vi en liten tilbakegang i markedsandel, fra 5,06 prosent til 4,96 prosent. Dette medfører at HIST igjen er på tilnærmet samme nivå vi hadde i 2005, og sett i lys av en generell nedgang i søkertall i 2007 med 1,2 prosent, holder HiST stand i et treårsperspektiv.

I år var det økning i antall primærsøkere til NTNU (+0,24). DMMH (- 0,02), HiNT (- 0,09) og HiST (- 0,10) Hadde en svak tilbakegang.

UiO, HiO, NTNU, UiB, HiB og UiS hadde en høyere markedsandel enn HiST i år. HiO hadde i år størst nedgang i markedsandel med – 0,47 prosent. Høgskolen i Telemark lå i motsatt ende av skalaen som årets vinner med en styrking av markedsandelen med 0,42 prosent..

Tabell 1 på neste side viser antall primærsøkere til HiST og til andre sammenlignbare høyskoler og universitet. Tallene er basert på 99 prosent av søkerregistreringen som er de offisielle søkertallene som benyttes i Samordna Opptak.

Tabell 1 Søkertall

[illegible]

4.1 Søkningen til HiST

Avdeling for helse- og sosialfag

Det var færre primærseekere til nesten alle avdelingens utdanninger, med unntak av barnevernutdanningen som gikk frem 8,5 prosent. Størst var nedgangen for audiograf og ergoterapi med en henholdsvis nedgang på 21,1 prosent og 22,8 prosent. Avdelingen under ett hadde en nedgang i seekertall på 3,67 prosent.

Avdeling for Informatikk og e-læring

Det var en nedgang i antall primærseekere til kun en av avdelingens fire grunnutdanninger. Informasjonsbehandling hadde i fjor en økning på 14,6 prosent men gikk i år tilbake med 21,3 prosent. Drift og vedlikehold av datasystemer og Ingeniør Data gikk fram henholdsvis 17,9 prosent og 25,4 prosent. Avdelingen under ett hadde en økning i seekertall på 8,66 prosent.

Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

Avdelingen har totalt sett kraftig reduksjon i antall primærseekere. Allmennlærerutdanningen mistet 18,5 prosent av primærseekerne i 2007. Fjorårets økning på 27,7 prosent ble derfor redusert betydelig. Likevel holder allmennlærerutdanningen stand, og øker noe, i et treårsperspektiv. Tegnspråk og tolking hadde den største tilbakegangen med 27,9 prosent, Allmennlærer i realfag gikk tilbake 25,9 prosent og Tegnspråk gikk tilbake med 18,4 prosent. Avdelingen under ett gikk tilbake med 19,84 prosent.

Det ble ikke gitt noen tilbud til seekere på Allmennlærerutdanning for døve da seekermassen var for liten. De som var kvalifiserte fikk alle tilbud om opptak på høyere prioriteter og seeknadsalternativet hos oss bortfalt da.

Avdeling for mat- og medisinsk teknologi

Matteknologiutdanningen fortsetter trenden med stadig færre seekere, og sammenlignet med 2006 var det i år 23,1 prosent færre primærseekere. Radiografutdanningen gikk tilbake med 7,3 prosent mens bioingeniør holdt stand i forhold til fjorårets seekning. Avdelingen sett under ett gikk tilbake med 7,95 prosent.

Avdeling for sykepleie

Det er fortsatt mange primærseekere til sykepleierutdanningen, og det var igjen en liten økning i antallet primærseekere på 0,9 prosent.

Avdeling for teknologi

For de tradisjonelle ingeniørfagene var det i år svært positiv seekning. I alle studietilbud har det vært en til dels betydelig økning. Materialteknologi hadde i år den største økningen i antallet primærseekere på 314,3 prosent. (i reelle tall økte antallet primærseekere fra 7 i 2006 til 29 i 2007) Logistikk økte med 40 prosent, elektro økte med 21,7 prosent og maskin økte med 12,7 prosent. Bygg og kjemi hadde mindre økninger. Sett under ett hadde ingeniørfagene en økning på 16,63 prosent.

For de desentrale studiene og de toårige tilbudene var det en tilnærmet like dramatisk reduksjon i antallet primærseekere. Studietilbudene i kjemi og maskin i Mo i Rana gikk tilbake henholdsvis 33,3 prosent og 60,0 prosent. 2-årig elektro gikk tilbake 68,2 prosent mens 2-årig maskin gikk fram med 8,3 prosent. Disse studietilbudene hadde en samlet tilbakegang på

44,68 prosent. Studietilbudene i Mo i Rana og 2-årig elektro ble alle avlyst på grunn av for lave søkertall.

Avdeling Trondheim økonomiske høyskole

Det var igjen svært god søkning til grunnutdanningen på TØH, med 2,3 prosent flere primærsøkere enn i fjor.

5. Tilbudstall og opptak

Som beskrevet i kapittel 3, er det den sentrale opptakskomiteen som fastsetter tilbudstallene, både for hovedopptak og nasjonalt suppleringsopptak. Opptakskontoret utarbeider et tentativt forslag som sendes avdelingene, som igjen kommer med sine forslag til opptakskomiteen. Også i år la vi inn en ekstra runde med drøftinger i forhold til tilbudstallene. Avdelingenes forslag ble drøftet i opptakskomiteens, før denne fattet sitt vedtak. Avdelingenes forslag til tilbudstall ble tillagt stor vekt og opptakskomiteen sluttet seg til avdelingenes ønsker. De vedtatte tilbudstallene registreres hos Samordna opptak, som sender ut det antall tilbud vi ber om.

5.1 Fastsetting av tilbudstall for hovedopptaket

Vurdering og fastsetting av tilbudstall er en årlig tilbakevendende oppgave, og det er opparbeidet betydelig erfaring på dette. Selv om det kjøres suppleringsopptak til medio september, er det ønskelig å fylle flest mulig studieplasser i hovedopptaket. Beregning av tilbudstall tar utgangspunkt i historiske oppmøtetall, ønsket antall oppmøte og gjennomsnittlig oppmøtegrad. Overbooking er nødvendig for å ende opp med tilstrekkelig antall studenter. Av den grunn er tilbudstallene for de enkelte utdanningene alltid høyere enn antall studieplasser.

Fra opptakskontorets sin side er det en relativt mekanisk og matematisk tilnærming til problematikken, så avdelingene legger også andre forhold til grunn for sine forslag til tilbudstall. Et særlig viktig forhold i denne sammenhengen er det enkelte studiums følsomhet for studenttallet. For utdanninger som har praksis som en viktig del av utdanningen, er det et avgjørende moment å sikre at man er i stand til å skaffe praksisplass til alle. Er studenttallet for høyt, kan dette bli ekstra problematisk. I tillegg vil forventninger til oppmøte og utenforliggende faktorer som kan tenkes å påvirke søkerens interesse for studiet, også legge føringer for de endelige tilbudstallene.

Opptakskomiteen vedtok i år de ønskede antall tilbud for hvert enkelt studium. Tidligere år har enkelte studier blitt vedtatt som åpne, men dette ble ikke gjennomført i år. Studier hvor tilbudstallet oversteg antallet primærsøkere er i Tabell 2 merket med ¹⁾

Tabell 2 Tilbudstall hovedopptak.

Studium	Tilbudstall	Studium	Tilbudstall
Ingeniør, Bygg	120	Barnevernspedagog	115
Ingeniør, Elektro	184 ¹⁾	Sosionom	106
Ingeniør, Kjemi	36 ¹⁾	Audiograf	76 ¹⁾
Ingeniør, Maskin	79	Ergoterapeut	115 ¹⁾
Ingeniør, Materialteknikk	30 ¹⁾	Fysioterapeut	90
Ingeniør, Logistikk	39 ¹⁾	IT-støttet bedriftsutvikling	60
Ingeniør, Elektro (2-årig)	Trukket	Ingeniør, Data	79 ¹⁾
Ingeniør, Maskin (2-årig)	25 ¹⁾	Informasjonsbehandling	25
Ingeniør, Kjemi (Mo i Rana)	Trukket	Drift av datasystemer	55
Ingeniør, Maskin (Mo i Rana)	Trukket	Allmennlærer	205
Matteknologi	106 ¹⁾	Allmennlærer med realfag	90 ¹⁾
Radiograf	73	Allmennlærer for døve	10 ¹⁾
Bioingeniør	80	Tegnspråk	31
Sykepleier	287	Tegnspråk og tolking	40
Vernepleier	93 ²⁾	Økonomi og administrasjon	360

¹⁾ Tilbudstallet oversteg antallet primærsøkere. Studiet var da i prinsippet åpent.

²⁾ 17 studieplasser ble trukket ut til lokalt opptak for desentral vernepleie.

5.2 Hovedopptaket

Hovedopptaket ble kjørt 17. juli og offentliggjort 20. juli. Samordna opptak sender ut de offisielle svarbrevene, mens opptakskontoret sender ut egne velkomstpakker med informasjon fra HiST (Velkomstbrev, kart og PC-tilbud), Studentparlamentet, avdelingene, Studentsamskipnaden i Trondheim og Fadderuka Quak!.

I dagene etter hovedopptaket er det stor pågang på telefonene, i stor grad fra søkere som har fått avslag på søknaden sin eller som har spørsmål om poengberegning. Resultatet fra hovedopptaket ble kjent for søkerne om kvelden den 18. juli.

Flere studier ble, allerede etter at hovedopptaket var offentlig 20. juli, lagt ut på restetorget for å fylle opp ledige studieplasser.

5.3 Fastsetting av tilbudstall for nasjonalt suppleringsopptak

Ved fastsetting av suppleringsstall er det andre parametre som legges til grunn enn for hovedopptaket. Det er antall ja-svar etter hovedopptaket, ønsket antall frammøtte, prosentvis frammøtte av antall ja-svar etter de siste års hovedopptak, og prosentvis antall ja-svar i suppleringsopptaket for de siste år. Opptakskontoret utarbeider tre ulike forslag; et forsiktig, et middels og et offensivt.

Tabell 3 viser de vedtatte tilbudstallene i det nasjonale suppleringsopptaket.

Tabell 3 Tilbudstall nasjonalt suppleringsopptak.

Studium	Tilbudstall	Studium	Tilbudstall
Høgskoleing. Bygg	2	Barnevernspedagog	4
Høgskoleing. Elektro	-	Sosionom	-3
Høgskoleing. Kjemi	Restetorg	Allmennlærer for døve	-
Høgskoleing. Maskin	-5	Ergoterapeut	-9
Høgskoleing. Materialteknikk	-5	Fysioterapeut	11
Høgskoleing. Logistikk	0	Audiograf	-14
Ingeniør Elektro (2-årig)	Avlyst	Høgskoleing. Data	-
Ingeniør Maskin (2-årig)	0	Informasjonsbehandling	-
Høgskoleing. Kjemi, MiR	Avlyst	Drift og vedlikehold	-
Høgskoleing. Maskin, MiR	Avlyst	IT-støttet bedriftsutvikling	8
Matteknologi	Restetorg	Allmennlærer	-25
Radiograf	4	Allmennlærer m/realfag	19
Bioingeniør	0	Tegnspråk	0
Sykepleier	-2	Tegnspråk og tolking	-10
Vernepleier	1	Økonomi og administrasjon	-999

5.4 Poenggrenser

Det er poenggrensene i det nasjonale suppleringsopptaket som blir stående som de offisielle poenggrensene. På bakgrunn av søkertallene, ble det som forventet en nedgang i poenggrensene for flere av studiene. Vi har likevel fortsatt høye poenggrenser når man sammenligner med like studier ved andre høyskoler. Tabell 4 viser poenggrensene for i år, 2006 og 2005.

Tabell 4 Poenggrenser 2005, 2006 og 2007.

Studium	Ordinær kvote			Primærvtm.kvote			Forkurskvote		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Ingeniør, Bygg	52,4	54,8	54,5	45,8	48,3	50,5	31,7	alle	alle
Ingeniør, Elektro	alle	åpent	åpent	alle	åpent	åpent	alle	åpent	åpent
Ingeniør, Kjemi	alle	åpent	åpent	alle	åpent	åpent	alle	åpent	åpent
Ingeniør, Maskin	41,5	44,5	51,5	34,1	39,8	48,0	alle	alle	alle
Ingeniør, Materialteknikk	alle	åpent	44,9	alle	åpent	45,2	alle	åpent	alle
Ingeniør, Logistikk	40,2	38,8	åpent	41,6	36,5	åpent	alle	alle	alle
Ingeniør, Elektro (2-årig)	alle	alle	trukket						
Ingeniør, Maskin (2-årig)	alle	alle	alle						
Ingeniør, Kjemi (Mo i Rana)	*	åpent	trukket	*	åpent	trukket	*	åpent	trukket
Ingeniør, Maskin (Mo i Rana)	*	åpent	trukket	*	åpent	trukket	*	åpent	trukket
Matteknologi	alle	åpent	åpent	alle	åpent	åpent			
Radiograf	51,9	49,5	46,7	46,8	45,9	41,8			
Bioingeniør	44,7	42,8	42,0	43,8	46,5	41,8			
Sykepleier	50,0	50,5	49,6	44,4	45,2	45,7			
Vernepleier	46,1	44,9	44,6	38,6	38,9	39,6			
Barnevernspedagog	49,9	49,1	49,8	44,6	43,7	45,2			
Sosionom	52,5	50,5	50,7	44,7	44,1	45,4			
Audiograf	48,1	46,0	42,5	41,2	38,3	37,0			
Ergoterapeut	47,0	47,5	46,2	42,0	43,6	43,1			
Fysioterapeut	60,5	61,1	60,1	54,1	54,5	54,8			
IT-støttet bedriftsutvikling	41,1	44,5	42,0	31,5	38,2	38,3			
Ingeniør, data	åpent	åpent	åpent	åpent	åpent	åpent	åpent	åpent	åpent
Informasjonsbehandling	åpent	alle	41,7	åpent	alle	alle			
Drift av datasystemer	alle	alle	åpent	alle	alle	åpent			
Allmennlærer	47,1	49,9	46,8	44,7	47,0	45,4			
Allmennlærer med realfag	alle	44,0	åpent	alle	43,8	åpent			
Tegnspråk	54,4	53,6	50,5	46,0	42,4	45,8			
Tegnspråk og tolking	52,1	50,7	47,8	46,0	43,8	37,4			
Økonomi og administrasjon	49,4	50,0	51,3	45,3	47,8	49,4			

Det er også interessant å sammenligne poenggrensene på HiST med poenggrensene på tilsvarende utdanninger ved andre sammenlignbare høyskoler og universitet. Tabell 5 på neste side viser poenggrensene ved andre institusjoner, i tillegg til HiST.

Tabell 5 Poenggrenser, utvalgte høyskoler og universitet.

	HiST		HiB		HiO		HiA		UiS		HiNT		UMB	
	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm	Ordinær	Privtm
Sykepleier	49,6	45,7	49,6	46,6	43,5	39,7	43,2 38,8	43,6 35,0	45,1	42,8	45,0 39,4	41,9 36,6		
Vernepleier	44,6	39,6	46,8	39,3			40,9	34,8			alle	alle		
Barnevernspedagog	49,8	45,2			51,5	46,9			45,2	40,8				
Sosionom	50,7	45,4	52,7	47,2	51,8	44,0	47,8	43,0	47,3	41,9				
Ergoterapeut	46,2	43,1	48,0	44,1	48,0	42,6								
Radiograf	46,7	41,8	47,3	43,4	48,8	42,7								
Bioingeniør	42,0	41,8	50,9	50,5	49,3	48,0	46,8	45,8						
Fysioterapeut	60,1	54,8	59,0	54,2	59,6	54,2								
Audiograf	42,5	37,0												
Informasjonsbeh.	41,7	alle												
Drift av datasystemer	alle	alle												
IT-støttet bedr.utv.	42,0	38,3												
Allmennlærer	46,8	45,4	44,0	42,6	43,9	42,6	alle	alle	38,3	39,0	alle	alle		
Allmennlærer, real.	alle	alle												
Allmennlærerutd døve	Ingen tilbud													
Tegnspråk	50,5	45,8												
Tegnspråk og tolking	47,8	37,4	53,0	43,3										
Ingeniør, bygg	54,5	50,5	48,4	47,5	49,9	45,6	alle	alle	49,5	49,8				
Ingeniør, data	alle	alle	alle	alle	alle	alle	alle	alle	Alle	alle				
Ingeniør, elektro	alle	alle			alle	alle			44,0	alle				
Ingeniør, kjemi	alle	alle	alle	alle	alle	alle			alle	alle				
Ingeniør, maskin	51,5	48,0	oppgis ikke		50,2	39,0	alle	alle	45,8	43,1				
Ingeniør, materialt.	44,9	45,2												
Ingeniør, logistikk	alle	alle												
Ingeniør, elektro 2	trukket													
Ingeniør, maskin 2	alle	alle					alle	alle						
Ing, kjemi Mo i Rana	trukket													
Ing, maskin Mo i Rana	trukket													
Matteknologi	alle	alle											alle	alle
Økonomi og adm.	51,3	49,4	52,3	50,6	51,1	47,4	49,4 44,7 alle	50,8 44,8 alle	53,1	49,3	alle	alle		

5.6 Oppmøte

Det ble registrert oppmøte på de nye studentene i løpet av skoleårets første to uker, og opptakskontoret registrerer dette videre i SOs database. Oppmøtetallene er avgjørende for om det skal suppleres ytterligere, se forrige delkapittel. Endelige tall for oppmøte ble rapportert inn til SO medio oktober. Forholdet mellom antall studieplasser, tilbudstall, ja-svar og antall/andel frammøtte i år, har stor innvirkning på neste års beregning av tilbudstall, og det er derfor svært viktig å registrere dette korrekt.

Tabellen under viser det vedtatte opptakstallet, antall frammøtte og hvor mange som har reservert studieplassen til neste år.

Tabell 6 Opptakstall, frammøtte og reserverte studieplasser.

Studium	Opptakstall	Antall møtt	Reservert
Ingeniør, Bygg	80	93	7
Ingeniør, Elektro	120	122	6
Ingeniør, Kjemi	25	32	0
Ingeniør, Maskin	50	69	5
Ingeniør, Materialteknikk	15	25	1
Ingeniør, Logistikk	25	28	2
Ingeniør, Elektro (2-årig)	15	Trukket	Trukket
Ingeniør, Maskin (2-årig)	15	9	0
Ingeniør, Kjemi (Mo i Rana)	10	Trukket	Trukket
Ingeniør, Maskin (Mo i Rana)	10	Trukket	Trukket
Matteknologi	65	60	0
Radiograf	35	39	1
Bioingeniør	55	63	0
Sykepleier	212	230	3
Vernepleier	72	68	2
Barnevernspedagog	75	83	2
Sosionom	70	85	1
Audiograf	37	50	1
Ergoterapeut	60	75	1
Fysioterapeut	60	65	2
IT-støttet bedriftsutvikling	15	39	1
Ingeniør, data	95	64	1
Informasjonsbehandling	10	20	0
Drift av datasystemer	20	46	1
Allmennlærer	130	164	2
Allmennlærer med realfag	70	66	0
Tegnspråk	15	21	0
Tegnspråk og tolking	20	33	0
Økonomi og administrasjon	228	266	10

For studiene ved AITeL kan det synes å være lite samsvar mellom opptakstall og antall frammøtte studenter. Dette kan forklares med at avdelingen tilpasset seg søkermarkedet, og tok inn flere studenter der søkergrunnlaget var godt nok. Oppmøtetallene til alle ingeniørstudier er godt, og matteknologi fikk fylt opp studieplassene via restetorget. Det reelle opptakstallet for matteknologi er 60 da 5 studieplasser i opptaket ble flyttet over til radiograf.

6. Begrunnelser og klager

I etterkant av hovedopptaket mottar opptakskontoret normalt en stor mengde henvendelser fra søkere som har fått avslag på søknaden sin. Mange blir fornøyd med den muntlige forklaringen de får pr. telefon, mens andre forlanger skriftlig begrunnelse på avslaget. Noen sender inn skriftlig klage før de har fått begrunnelse, og noen sender klage etter å ha lest opptakskontorets begrunnelse. Klagene sendes, sammen med et saksframlegg fra opptakskontoret, til to ulike klagenemnder. Klager fra realkompetansesøkere rutes til høgskolens egen klagenemnd, mens klager fra alle andre søkergrupper rutes til Nasjonal klagenemnd i Oslo. Årsaken til at klager fra realkompetansesøkere skal til egen klagenemnd, er at det er lokale retningslinjer for opptak på grunnlag av realkompetanse.

I 2007 vedtok Kunnskapsdepartementet at også klager på dispensasjon fra kravet til generell studiekompetanse skal behandles i høgskolens egen klagenemnd. På grunn av dette, med vedtak i departementet og retur fra Nasjonal klagenemnd, har noen klagesaker kommet til HiST svært sent og er derfor svært sent behandlet.

I 2006 ble ingen saker sendt Nasjonal klagenemnd, og lokal klagenemnd behandlet to saker, hvorav ingen ble tatt til følge. I 2005 ble to saker klaget inn for lokal klagenemnd, der klagen ikke ble tatt til følge. Ni saker ble klaget inn for Nasjonal klagenemnd, og heller ikke her ble noen av klagene tatt til følge.

I år har lokal klagenemnd behandlet fire saker. Alle sakene er nå behandlet ferdig, og tre av disse er ikke tatt til følge. En sak er gitt medhold i klagenemnda, men vedtaket er så kontroversielt at dette vil medføre behov for relativt store justeringer. Denne saken beskrives nærmere under punktet Realkompetanse. En sak er avvist av HiST da søkerens klage åpenbart ikke gjelder vår saksbehandling. (Søkeren har klaget generelt på dispensasjon fra krav om generell studiekompetanse, men søkeren har søkt 2-årig ingeniør hos oss som krever teknisk fagskole som søkeren uansett ikke har.) Avvisningsvedtaket kan også påklages, men det er ikke kommet inn klage på dette.

Det at opptakskontorets saksbehandlere er ydmyke i forhold til at man kan ha saksbehandlet feil, blir godt mottatt av søkerne. Noe annet som prioriteres høyt etter hovedopptaket, er som tidligere nevnt, å tilby søkerne en grundig og detaljert veiledning i forhold til å forbedre sine sjanser for opptak til neste. De aller fleste tar i mot dette tilbudet.

Et lavt antall klagesaker, sammen med det faktum at ingen av klagene ble tatt til følge, viser at kvaliteten på opptaksarbeidet er svært god.

7. Realkompetanse

Realkompetanse kan tilkjennes søkere som med en kombinasjon av utdanning, kurs, praksis og andre relevante forhold kan dokumentere likeverdig kompetanse som søkere med generell studiekompetanse.

Vurdering av realkompetanse foretas ved den enkelte institusjon, etter et grunnleggende regelverk som er felles for alle institusjoner under Lov om universiteter og høgskoler. De fleste institusjoner har i tillegg vedtatt utfyllende regler. De lokale reglene for Høgskolen i Sør-Trøndelag ble sist omfattende revidert i 2004.

Søknader som behandles på grunnlag av realkompetanse ble tidligere lagt fram for opptakskomiteen. Fra og med opptaket i 2004 har alle søknader blitt behandlet administrativt, noe som betydelig reduserer opptakskomiteens arbeidsmengde. Høgskolen har etter hvert opparbeidet en god kompetanse på feltet, noe som forsvarer en videreføring av den administrative behandlingen.

Det var i 2007 tre klagesaker knyttet til realkompetansevurdering. I to av disse kom klagenemnda frem til den konklusjonen at høgskolens saksbehandling var korrekt. I den siste omgjorde klagenemnda opptakskontorets vedtak.

Klagenemndas vedtak om omgjøring bryter på flere punkter med de normer opptakskontoret har for behandling av realkompetansesøkere:

1. Vedtaket bryter med prinsippet om at dersom det kommer nye opplysninger til saken etter opprinnelig vedtak eller klage er kommet inn, så skal saken normalt til ny behandling i underinstans. Tidligere har klagenemnda fattet flere vedtak som underbygger en slik praksis. I de tilfellene klagenemnda har tatt sent innkomne dokumenter til følge, har dette ikke tidligere påvirket årets opptak da det opprinnelige vedtaket vil være fattet ut i fra det som var dokumentert ved opptakstidspunktet. Klageren har i disse tilfellene fått godkjent realkompetanse med virkning fra neste opptak eller tilsvarende. Klagenemnda har i denne saken gitt vedtaket tilbakevirkende kraft uten at opptakskontoret har fått uttale seg formelt om ny dokumentasjon som er innkommet etter at klagen ble fremsatt.
2. Klagenemnda har lagt en uryddig saksbehandling fra opptakskontoret, avdelingen, høgskoleadministrasjonen og også til dels klagenemndas egen saksforberedelse til grunn for en faglig vurdering om å tilkjenne realkompetanse. Dette i seg selv er overraskende, da faglige vurderinger nok ikke bør gjøres på andre grunnlag enn de rent faglige, etter opptaksleders mening.
3. Klagenemnda har lagt til grunn uttalelser om andres observasjoner og i noen grad syensing som ikke er dokumentert. Dette er, etter opptaksleders mening, et signal om at vi i framtiden bør tillegge søkerens egne uttalelser mer vekt, og at vi ikke lenger i like stor grad kan kreve at forhold som påpekes som klanderverdige bør dokumenteres eller i like stor grad sannsynliggjøres.
4. Klagenemnda har valgt å godkjenne en dokumentasjon på tilstrekkelige ferdigheter i matematikk som ligger langt under det opptakskontoret har godkjent tidligere og som det er presedens på i tilsvarende saker. Dette i seg selv må medføre at opptaksleder må forelegge saken for høgskolens styre for uttalelser om hvorvidt HiST skal senke kravene til tilfredsstillende ferdigheter evt. for å definere hva som er tilfredsstillende i de enkelte studier.

Alt i alt vil denne saken kunne medføre en omlegging av praksis i vurdering av realkompetansesøkere hvor vi legger større vekt på praktiske ferdigheter direkte rettet mot ett enkelt studium og de behov som er dokumentert for å kunne gjennomføre studiet. Det vil bety at opptakskontoret også bør vurdere om praktiske ferdigheter i fag som norsk og engelsk skal tillegges større vekt enn den bredere teoretiske tilnærmingen vi har lagt til grunn tidligere. For å kunne endre denne praksisen, vil det være behov for å ha en gjennomgang av alle studier og hva som kreves for å gjennomføre studiene.

Høgskolens klagenemnd har tidligere uttalt at gjeldende praksis for godkjenning av realkompetanse ved HiST er streng, men rettferdig. Den erfaringen høgskolen har opparbeidet på saksfeltet er også videreført over flere år, slik at søkerne opplever å bli behandlet likt fra år til år. Med det siste vedtaket i klagenemnda, er det sannsynlig at dette nå bør revurderes og at HiST må redusere kravene for å godkjenne realkompetanse.

I 2007 ble det registrert inn 231 søkere med realkompetanse som grunnlag (237 i 2006). Av disse sendte 128 inn omslagsark, og kan da regnes som reelle søkere til studier i 2007.

At praksis er streng gjenspeiles i tallmaterialet over godkjente og opptatte realkompetansesøkere. Av de 128 reelle realkompetansesøkere i 2007, ble 21 vurdert som kvalifisert for ett eller flere av de studier de hadde søkt. Av disse 21 ble 11 funnet å være på samme nivå som årets søkere og ble gitt tilbud om studieplass. Dette indikerer nok en streng praktisering av regelverket, men prestasjonene hos de studentene som er opptatt på bakgrunn av realkompetanse, tilsier at de vurderingene som blir gjort gir en kvalitativt god studentmasse.

Det må i denne sammenhengen opplyses om at alle søkere er behandlet og deretter kontrollert av ulike saksbehandlere, og at det har vært samsvar mellom alle de vurderinger som er gjort. Det er derfor lite sannsynlig at årets vurderinger har vært strengere enn tidligere års vurderinger.

Det var også i 2007 en betydelig overvekt av realkompetansesøknader til helse- og sosialfagene. I tillegg er det en økende andel realkompetansesøkere til ingeniørutdanningene. Stort sett kan man si at de som søker opptak på dette grunnlaget har fagutdanning/fagbrev som de ønsker å styrke med høyere utdanning. I 2007 har to søkere til ingeniørutdanning blitt tilkjent realkompetanse. Dette tallet er normalt lavt da svært få normalt har de nødvendige ferdigheter i matematikk og fysikk som kreves for opptak til ingeniørutdanning i Norge.

Tabell 7 viser alle de ulike søknadsalternativene realkompetansesøkere hadde i sine søknader de tre siste årene. Mange søkere har flere søknadsalternativer i sin søknad, og derfor vil eksempelvis en person med tre søknadsalternativer framstå som tre realkompetansesøknader på ulike studium i denne tabellen. Totaltallene avviker da også fra de reelle tilbud som ble gitt, da en søker kun gis tilbud på ett studium. Likevel er det riktig å presentere disse tallene da mange vurderinger, som for eksempel vurdering av praksis, blir foretatt pr. søknadsalternativ. Søkere til studium som er trukket er tatt ut av tabellen.

Tabell 7 Realkompetansesøknader fordelt på studium

Studium	2005					2006					2007				
	Behandlet	IKKE realkomp.	IKKE tilbud	TILBUD	Sum realkomp.	Behandlet	IKKE realkomp.	IKKE tilbud	TILBUD	Sum realkomp.	Behandlet	IKKE realkomp.	IKKE tilbud	TILBUD	Sum realkomp.
Ingeniør - Bygg	5	4	1		1	8	8				4	4			
Ingeniør - Data	3	2		1	1	2	2				2	1	1		1
Ingeniør - Elektro	2	1		1	1	5	5				2	2			
Ingeniør - Kjemi	1	1				3	3								
Ingeniør - Maskin	4	3		1	1	6	6				3	2		1	1
Ingeniør - Metallurgi	2	2				1	1				2	2			
Ingeniør - Transport	4	4				4	4				1	1			
Ingeniør - Elektro 2år	1	1				1	1								
Ingeniør - Maskin 2år	2	2				4	4				3	3			
Informasjonsbehandling	1	1				7	7				2	2			
Matteknologi	6	6				5	4	1		1	1			1	1
Drift og vedlikehold av EDB	3	2		1	1	3	2	1		1					
IT-støttet bedriftsutvikling	2			2	2	1	1				3	1		1	2
Radiograf	12	12				17	16	1		1	4	4			
Bioingeniør	3	3				7	7								
Sum AFT/AITeL/AMMT	51	44	1	6	7	74	71	3		3	27	22	1	3	5
Økonomi og adm.	10	8	2		2	16	15		1	1	7	6		1	1
Sum TØH	10	8	2		2	16	15		1	1	7	6	0	1	1
Sykepleier	41	31	6	4	10	91	87	4		4	27	19	5	3	8
Vernepleier ¹⁾	32	26	4	2	6	47	46	1		1	21	15	4	2	6
Barnevernspedagog	35	24	8	3	11	48	46	2		2	19	12	6	1	7
Sosionom	43	34	5	4	9	58	56	1	1	2	17	13	4		4
Ergoterapeut	13	10	1	2	3	14	12	1	1	2	3	1	2		2
Fysioterapeut	7	5	2		2	15	15				1	1			
Audiograf	4	4				10	10				6	6			
Sum AHS/ASP	184	140	29	15	44	283	272	9	2	11	94	67	21	6	27
Allmennlærer	8	7	1		1	12	12				4	4			
Allmennlærer - realfag	1	1				5	5								
Tegnspråk	2	1	1		1	4	4				2	2			
Tegnspråk og tolking	3	2	1		1	6	5	1		1	1	1			
Sum ALT	14	11	3	0	3	27	26	1		1	7	7	0	0	0
SUM HIST	259	203	35	21	56	400	384	13	3	16	135	102	22	10	33

¹⁾ Inkluderer ikke søkere til desentral vernepleie.

8. Veien fremover

En av utfordringene fram mot neste opptak vil være en gjennomgang av de kriterier som legges til grunn for å godkjenne realkompetanse. Det kan kanskje være ønskelig å legge kravene litt lavere i forhold til dagens praksis, men dette må alltid vurderes opp i mot kvaliteten på de studentene som tas opp.

Forholdsvis ofte under opptaket, oppdages forhold som kun kan rettes opp av den videregående skolen som har utstedt søkers vitnemål eller kompetansebevis. Opptakskontoret bruker til dels mye tid på kontakten med de videregående skolene, og ikke minst på å prøve å få tak i ansvarlige personer som har myndighet til å rette opp et vitnemål eller kompetansebevis. Mange skoler stenger bokstavelig talt 1. juli, og etter den tid er det svært vanskelig for søkerne, inkludert årets avgangselever, å oppnå kontakt. Dette fører til at flere søkere mister en studieplass som de ville oppnådd med et korrekt dokument fra sin videregående skole.

Det er fortsatt en utfordring å finne et mer egnet lokale for opptakskontoret. Det kursrommet som ble benyttet under årets opptak, er ikke spesielt godt egnet. Rommet var for lite, og det var vanskelig å ta i mot søkere som kom innom på en skikkelig måte. Det er en fordel å ha opptakskontoret fysisk plassert på Kalvskinnet, da det gjør det enkelt for søkerne å stikke innom. Det var atskillig færre som oppsøkte opptakskontoret da det var lokalisert på Moholt. Likevel vil opptaksleder sette i gang prosessen med å finne andre løsninger for opptakskontoret for 2008. Lokaler i Sukkerhuset bør igjen vurderes sammen med AITeLs lokaler i 1. etg. Alternativt kan opptakskontoret legges til for eksempel Ranheimsveien dersom det finnes egnede lokaler der. De nasjonale opptakene er ikke avhengig av lokalisering til midtbyen, og stordriftsfordelene med å jobbe tettere mot avdelinger med større lokale opptak, vil være tilstede. Dette er noe opptaksleder og studiedirektør vil jobbe med fremover, sammen med Seksjon for drift og infrastruktur.

Et overordnet mål for opptaksarbeidet blir å opprettholde det gode samarbeidet med høgskolens ledelse, avdelingene og SO-institusjonene, for på den måten å sikre best mulig kvalitet på saksbehandlingen og høyest mulig servicegrad overfor søkere og potensielle søkere.